

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Інститут екранних мистецтв
Кафедра режисури та драматургії кіно і телебачення

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Чхатарашвілі Інга Чхатарашвілі-Петраш
«31» 08 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОРМАТИ ТА ЖАНРИ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальність	B1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
спеціалізація	B1.01 Аудіовізуальне мистецтво
освітня програма	Режисура телебачення

Розробник:

ПРАВИЛО Ірина Олександрівна, доктор мистецтва, старший викладач кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення

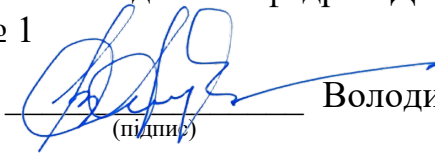
Викладач:

ПРАВИЛО Ірина Олександрівна, доктор мистецтва, старший викладач кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри РДКТ

Протокол від 25 серпня 2026 № 1

В. о. завідувача кафедри РДКТ

Володимир ОСЕЛЕДЧИК

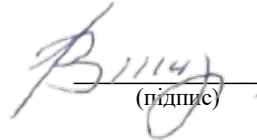
РПНД погоджено з гарантом освітньої-професійної програми

«Режисура телебачення»

Заслужений діяч мистецтв України,

Доцент кафедри режисури та драматургії

кіно і телебачення

Василь ВІТЕР

26 серпня 2026

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання	
	денна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова	
Курс	1-й	
Семестр	1	2
Кількість кредитів	5	3
Загальний обсяг годин	150	90
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
	10	8
	Семінарські	
	6	4
	Практичні	
	24	12
	Самостійна робота	
	110	66
Вид підсумкового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: опанування системи форматів і жанрів аудіовізуального мистецтва як інструменту режисерського мислення: від критичного аналізу жанрових конвенцій кіно, телебачення та онлайн-медіа до свідомого застосування і трансформації жанрових та форматних моделей у власній творчій практиці.

Завдання:

- критично розрізняти категорії «жанр» і «формат», аналізувати їх взаємозв'язок і вплив на драматургію, стилістику та виробничу модель аудіовізуального твору;
- досліджувати жанрові системи кінематографа, телебачення й онлайн-медіа в історичному розвитку та сучасному стані;
- аналізувати механізми гібридизації жанрів і трансформації форматів в умовах цифровізації, інтерактивності та стрімінгових платформ;
- оцінювати роль автора в жанровому телевиробництві, обґрунтовуючи баланс авторської індивідуальності та жанрових конвенцій;
- інтерпретувати виражальні можливості документальних жанрів у контексті соціальної дії аудіовізуального мистецтва;
- розробляти авторські концепції жанрових телевізійних проєктів з обґрунтуванням вибору жанру, формату та платформи;
- застосовувати жанровий аналіз до власного магістерського проєкту та прогнозувати тенденції розвитку жанрів і форматів.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

ПРН2. Уміти застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва.

ПРН7. Оцінювати якість аудіовізуальних творів, враховувати ризики при їх виробництві.

ПРН10. Розробляти та реалізовувати проекти, створювати та комерціалізувати аудіовізуальних творів.

ПРН12. Популяризувати аудіовізуальні проекти в сучасних медіа.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: апаратура для відтворення відео- та аудіофайлів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8
1 курс / 1 семестр							
Тема 1. Поняття «жанр» та «формат» у аудіовізуальному мистецтві.	32	2					30
Тема 2. Жанрова система аудіовізуального мистецтва.	37	2	3	12			20
Тема 3. Система телевізійних жанрів.	32	2					30
Тема 4. Роль автора у процесі створення жанрових телевізійних проєктів.	49	4	3	12			30
Разом	150	10	6	24			110
1 курс / 2 семестр							
Тема 5. Документальні жанри: між реальністю та мистецтвом.	48	4	5	6			33
Тема 6. Сучасні тенденції розвитку аудіовізуальних жанрів.	48	4	5	6			33
Разом	96	8	4	12			66

4. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Поняття «жанр» та «формат» у аудіовізуальному мистецтві.

Лекція 1. (2 години) Поняття «жанр» та «формат» у аудіовізуальному мистецтві.

На лекції розглядаються базові поняття «жанр» і «формат» у контексті аудіовізуального мистецтва. Жанр визначається як художня та смислова

категорія, що формує тематичні, стилістичні та структурні особливості аудіовізуального твору. Формат розглядається як структурно-технічна та комунікаційна категорія, що визначає спосіб організації, тривалість, періодичність, аудиторію та платформу поширення контенту. Аналізується співвідношення жанру і формату, їх взаємозалежність та вплив на концепцію і виробництво аудіовізуального продукту. Розглядаються особливості функціонування жанрових і форматних моделей у кіно, на телебаченні та в цифровому середовищі.

Основні поняття/ключові слова: жанр, формат, аудіовізуальне мистецтво, жанрова структура, стилістика, тематичність, структура контенту, аудиторія, платформа, медіапродукт.

Рекомендована література: основна — 1, 2, 3, 4; додаткова — 1, 5, 12, 17.

ТЕМА 2. Жанрова система аудіовізуального мистецтва.

Лекція 1. (2 години) Жанрова система аудіовізуального мистецтва та принципи її класифікації.

На лекції розглядається жанр як система усталених художніх моделей, що формуються в процесі історичного розвитку аудіовізуального мистецтва. Аналізуються основні принципи класифікації жанрів у кінематографі, на телебаченні та в онлайн-медіа. Розглядаються особливості ігрового та неігрового кінематографа, документального кіно, а також основних кіножанрів. Окрема увага приділяється історичній динаміці жанрової системи, взаємодії та взаємопроникненню жанрів, виникненню гібридних жанрових форм. Аналізуються сучасні тенденції трансформації жанрових моделей під впливом цифрових технологій та нових способів споживання аудіовізуального контенту.

Основні поняття/ключові слова: жанрова система, класифікація жанрів, кіножанри, телевізійні жанри, ігровий кінематограф, неігровий кінематограф, документальне кіно, гібридний жанр, жанрова трансформація.

Рекомендована література: основна — 1, 2, 3, 4; додаткова — 3, 7, 8, 12, 17.

Семінар 1. (3 години) Жанрова система аудіовізуального мистецтва: еволюція і гібридизація.

На семінарі студенти обговорюють принципи формування та функціонування жанрової системи аудіовізуального мистецтва, аналізують історичну еволюцію основних кіножанрів та особливості їх функціонування в ігровому і неігровому кінематографі. Особлива увага приділяється жанровим ознакам, усталеним жанровим моделям та їх трансформації під впливом авторського задуму, розвитку технологій і зміни способів споживання аудіовізуального контенту. На конкретних прикладах розглядаються явища жанрової взаємодії, синтезу та гібридизації, визначаються жанрові домінанти та способи їх реалізації в сучасному аудіовізуальному творі. Завдання: Доповідь (7-10 хв) про еволюцію

обраного жанру (на основі самостійної роботи до теми 2); участь в обговоренні гібридних жанрових форм; опонування доповіді колеги.

Основні поняття/ключові слова: жанрова система, кіножанр, жанрова модель, жанрові ознаки, ігровий кінематограф, неігровий кінематограф, документальне кіно, жанрова взаємодія, жанровий синтез, гібридизація, жанрова трансформація.

Рекомендована література: основна — 1, 2, 3, 4; додаткова — 3, 7, 8, 12, 17.

Практичні до Теми 2:

Порівняльний жанровий аналіз: один жанр у трьох медіа (кінематограф, телебачення, онлайн-платформи) – простежити трансформацію жанрових конвенцій, виражальних засобів та адресації аудиторії:

- Аналіз на прикладах історичного контексту розвитку жанрової системи в кінематографі.
- Аналіз гібридних жанрів аудіовізуального мистецтва.
- Порівняльний аналіз жанрів у різних медіа.

Рекомендована література: основна - 1, 2, 3, 4; додаткова — 3, 7, 8, 12, 17.

ТЕМА 3. Система телевізійних жанрів.

Лекція 1. (2 години) Система телевізійних жанрів: структура, класифікація та сучасні тенденції.

На лекції розглядається система телевізійних жанрів, її структура, принципи класифікації та особливості функціонування в сучасному медіасередовищі. Аналізуються інформаційні, аналітичні, публіцистичні, розважальні, пізнавальні, художні та документальні жанри телевізійних програм. Визначаються характерні ознаки та функції окремих жанрових моделей, їхній зв'язок із цільовою аудиторією та специфікою телевізійного каналу. Розглядається еволюція телевізійних жанрів під впливом цифровізації, стримінгових платформ, інтерактивності та зміни моделей споживання медіаконтенту. Особлива увага приділяється процесам гібридизації та трансформації традиційних телевізійних жанрів.

Основні поняття/ключові слова: телевізійні жанри, жанрова система, класифікація, інформаційні програми, аналітичні програми, розважальні програми, пізнавальні програми, художні програми, документальні програми, цифровізація, стримінгові платформи, інтерактивність, гібридизація.

Рекомендована література: основна — 1, 2, 3, 4, ; додаткова — 4, 8, 10, 11, 15, 16.

ТЕМА 4. Роль автора у процесі створення жанрових телевізійних проєктів.

Лекція 1. (2 години) Автор та його роль у формуванні концепції жанрового телевізійного проєкту.

На лекції розглядається роль автора як ключової творчої фігури у процесі створення жанрового телевізійного проєкту. Аналізуються етапи авторської роботи — від виникнення ідеї та визначення теми до формування концепції, вибору жанру й розробки структури майбутнього проєкту. Розглядається взаємозв'язок авторського задуму із жанровими та форматними вимогами телевізійного продукту. Особлива увага приділяється авторському баченню, індивідуальному стилю та способам їх реалізації у драматургії, структурі та образній системі проєкту. Аналізуються механізми збереження авторської індивідуальності в умовах роботи з жанровими моделями та вимогами аудиторії.

Основні поняття/ключові слова: автор, авторський задум, авторське бачення, телевізійний проєкт, жанр, формат, концепція, драматургія, структура, авторський стиль, аудиторія.

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5; додаткова — 1, 2, 9.

Лекція 2. (2 години) Авторська індивідуальність і жанрові рамки у створенні сучасних телевізійних проєктів.

На лекції аналізується взаємодія авторської індивідуальності з усталеними жанровими та форматними моделями телевізійного виробництва. Розглядаються творчі можливості та обмеження, які виникають у процесі адаптації авторського задуму до вимог конкретного жанру, формату, аудиторії та медіаплатформи. Особлива увага приділяється авторському контролю на різних етапах виробництва — від сценарної розробки до реалізації та фінального монтажу проєкту. Аналізуються сучасні тенденції серіалізації, гібридизації жанрів, інтерактивності та платформної трансформації аудіовізуального контенту. Розглядаються практичні способи розробки авторської концепції жанрового телевізійного проєкту.

Основні поняття/ключові слова: авторська індивідуальність, авторський стиль, жанрові рамки, творчий контроль, сценарій, телевізійний формат, серіалізація, гібридизація, інтерактивність, медіаплатформи, аудиторія, авторська концепція.

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5; додаткова — 1, 2, 9.

Семінар 1. (3 години) Автор у жанровому телевізійному проєкті. На семінарі студенти аналізують взаємодію авторського задуму, жанрової моделі та формату телевізійного проєкту. Розглядаються конкретні телевізійні та аудіовізуальні проєкти з метою визначення авторських прийомів, особливостей драматургічної побудови, стилістики та способів взаємодії з аудиторією. Особлива увага приділяється проблемі співвідношення авторської індивідуальності та жанрових обмежень, а також можливостям трансформації усталених жанрових моделей відповідно до авторської концепції. У процесі семінару студенти презентують власні варіанти авторської концепції жанрового

телевізійного проєкту та обґрунтовують вибір жанру, формату, структури й цільової аудиторії. Завдання: Доповідь-аналіз авторського впливу на жанровий проєкт (за самостійною роботою до теми 4); дискусія про межі авторської свободи в жанрових рамках.

Основні поняття/ключові слова: авторський задум, авторська концепція, авторська індивідуальність, жанрові рамки, телевізійний жанр, формат, драматургія, авторський стиль, творча свобода, аудиторія, жанрова трансформація.

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5; додаткова — 1, 2, 9.

Практичні заняття до Теми 4

Розробка авторської концепції жанрового телевізійного проєкту: жанр, формат, цільова аудиторія, платформа, референси; фрагмент сценарію:

- **Аналіз авторського впливу в жанрових телевізійних проєктах** — дослідження того, як авторське бачення впливає на жанрову структуру, драматургію, стилістику та способи реалізації телевізійного проєкту.
- **Створення фрагмента сценарію для жанрового телевізійного проєкту** на основі обраного жанру та існуючого телевізійного формату.
- **Розробка авторської концепції жанрового телевізійного проєкту** з визначенням теми, жанру, формату, цільової аудиторії, основної ідеї та структурної моделі.

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5; додаткова — 1, 2, 9

ТЕМА 5. Документальні жанри: між реальністю та мистецтвом

Лекція 1. (2 години) Документальне кіно: реальність, автор та художня організація матеріалу.

На лекції розглядається документальне кіно як особлива форма осмислення та художньої репрезентації реальності. Аналізуються основні принципи документалістики, взаємодія факту, спостереження та авторської інтерпретації. Розглядаються особливості хроніки, інтерв'ю, репортажу та документального есе як основних способів організації неігрового матеріалу. Особлива увага приділяється проблемі авторської присутності, вибору матеріалу, монтажної організації та формуванню художнього образу реальності. Аналізується співвідношення документальної достовірності та мистецького осмислення дійсності.

Основні поняття/ключові слова: документальне кіно, документалістика, реальність, факт, автор, авторська інтерпретація, хроніка, інтерв'ю, репортаж, документальне есе, художній образ.

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5, 6; додаткова — 1, 5, 12, 17.

Лекція 2. (2 години) Жанрова та формальна різноманітність сучасної документалістики.

На лекції розглядаються жанрові та формальні моделі сучасного документального кіно. Аналізуються особливості побудови документального репортажу, хроніки, інтерв'ю, портретного фільму, документального есе та інших форм неігрового кінематографа. Розглядаються процеси взаємодії та гібридизації документальних жанрів, поєднання спостереження, реконструкції, архівних матеріалів, інтерв'ю та авторського коментаря. Окрема увага приділяється засобам виразності документального кіно — композиції кадру, роботі камери, звуку, монтажу, архівним матеріалам та способам побудови наративу. Аналізується потенціал документального кіно як інструменту суспільного діалогу та соціальних змін.

***Основні поняття/ключові слова:** жанри документального кіно, документальний репортаж, хроніка, інтерв'ю, есе, спостереження, реконструкція, архів, авторський коментар, монтаж, звук, гібридизація жанрів, соціальна функція документалістики.*

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5, 6; додаткова — 1, 5, 12, 17.

Семінар 1. (2,5 години) Документальне кіно між фактом і авторською інтерпретацією.

На семінарі студенти обговорюють специфіку документального кіно як мистецтва роботи з реальністю. На конкретних прикладах аналізують співвідношення фактичного матеріалу та авторської інтерпретації, визначають роль режисера у відборі, організації та монтажі документального матеріалу. Особлива увага приділяється аналізу хроніки, інтерв'ю та репортажу як способів репрезентації реальності, а також питанням достовірності, авторської позиції та етичної відповідальності документаліста. Завдання: презентація анотованого каталогу документальних творів (за самостійною роботою до теми 5); обговорення етики документаліста та соціальної дії документального кіно.

***Основні поняття/ключові слова:** факт, реальність, документальна достовірність, авторська позиція, режисер, хроніка, інтерв'ю, репортаж, монтаж, етика документалістики.*

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5, 6; додаткова — 1, 5, 12, 17.

Семінар 2. (2,5 години) Жанрова гібридизація та засоби виразності сучасної документалістики.

На семінарі студенти аналізують сучасні документальні фільми з точки зору поєднання різних засобів аудіовізуальної виразності. Визначають особливості взаємодії спостереження, інтерв'ю, архівних матеріалів, реконструкції, авторського коментаря та постановочних елементів. Особлива увага приділяється кінематографічним засобам виразності — роботі камери, композиції, монтажу, звуку, кольору та способам побудови документального наративу. Студенти визначають жанрову структуру обраного фільму та

обґрунтовують його належність до певної жанрової або гібридної моделі. Завдання: аналітична презентація одного документального фільму з визначенням його жанрової структури та системи засобів аудіовізуальної виразності; порівняльне обговорення двох фільмів, у яких подібний матеріал репрезентовано різними формальними та жанровими засобами.

Основні поняття/ключові слова: *гібридизація, документальний наратив, спостереження, реконструкція, архівні матеріали, постановка, монтаж, звук, колір, кінематографічна виразність.*

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5, 6; додаткова — 1, 5, 12, 17.

Практичне заняття до Теми 5.

Аналіз засобів виразності неігрового кінематографу на матеріалі обраного документального фільму; заявка на власний документальний міні-сюжет в обраному жанрі (репортаж, інтерв'ю, есе).

- **Аналіз засобів виразності обраного документального фільму** з визначенням особливостей роботи камери, композиції, монтажу, звуку, кольору та темпоритму.
- **Аналіз жанрової структури обраного документального фільму** та визначення особливостей поєднання різних способів роботи з документальним матеріалом: спостереження, інтерв'ю, репортажу, архівних матеріалів, реконструкції, авторського коментаря.
- **Розробка заявки на власний документальний міні-сюжет** в обраному жанрі (репортаж, інтерв'ю, есе) з визначенням теми, жанру, основної ідеї, героїв та засобів аудіовізуальної виразності.

Рекомендована література: основна — 2, 3, 5, 6; додаткова — 1, 5, 12, 17.

ТЕМА 6. Сучасні тенденції розвитку аудіовізуальних жанрів

Лекція 1. (2 години) Естетика жанру: взаємодія жанрової моделі, сюжету та візуального стилю.

На лекції розглядається жанр як один із визначальних чинників художньої організації аудіовізуального твору. Аналізується вплив жанрової моделі на сюжет, драматургічну структуру, систему персонажів, темпоритм, візуальну стилістику та звукове рішення фільму. Розглядаються поняття «жанр» і «піджанр» у сучасному ігровому кінематографі, особливості трансформації класичних жанрових моделей та виникнення нових жанрових різновидів. На конкретних прикладах аналізується взаємозв'язок жанрової специфіки та естетичної форми аудіовізуального твору.

Основні поняття/ключові слова: *естетика жанру, жанр, піджанр, жанрова модель, сюжет, драматургія, візуальний стиль, звукове рішення, темпоритм, ігровий кінематограф.*

Рекомендована література: основна — 1, 3, 4, 5, 6; додаткова — 3, 4, 9, 15.

Лекція 2. (2 години) Глобалізація та трансформація аудіовізуальних жанрів у сучасному медіасередовищі.

На лекції розглядаються сучасні процеси трансформації аудіовізуальних жанрів під впливом глобалізації, цифрових технологій та зміни моделей виробництва і споживання контенту. Аналізується взаємодія глобальних жанрових моделей із локальними культурними особливостями та національними традиціями. Окрема увага приділяється впливу стримінгових платформ на структуру, тривалість, драматургію та жанрову різноманітність аудіовізуального контенту. Розглядаються процеси жанрової конвергенції, гібридизації, серіалізації та формування нових піджанрів у сучасному кіно й цифрових медіа.

Основні поняття/ключові слова: *глобалізація, локалізація, жанрова трансформація, культурний контекст, стримінгові платформи, цифрові медіа, жанрова конвергенція, гібридизація, серіалізація, нові піджанри.*

Рекомендована література: основна — 1, 3, 4, 5, 6; додаткова — 3, 4, 9, 15.

Семінар 1. (2,5 години) Жанр як чинник формування художнього стилю аудіовізуального твору.

На семінарі студенти аналізують вплив жанрової моделі на художню структуру та візуальний стиль ігрового фільму. На прикладах відомих кінострічок визначають взаємозв'язок жанру із сюжетом, драматургією, композицією кадру, кольоровим рішенням, освітленням, монтажем, звуком та темпоритмом. Студенти порівнюють твори одного жанру, створені різними авторами, та визначають спільні жанрові ознаки й індивідуальні стилістичні рішення. Завдання: Доповідь-аналіз двох аудіовізуальних творів одного жанру з визначенням спільних жанрових характеристик та індивідуальних стилістичних рішень.

Основні поняття/ключові слова: *жанрова модель, художній стиль, візуальна стилістика, драматургія, композиція, колір, освітлення, монтаж, звук, темпоритм, авторський стиль.*

Рекомендована література: основна — 1, 3, 4, 5, 6; додаткова — 3, 4, 9, 15.

Семінар 2. (2,5 години) Сучасні тенденції розвитку аудіовізуальних жанрів.

На семінарі студенти досліджують трансформацію жанрових моделей у різних національних кінематографіях та медіакультурах. На конкретних прикладах аналізують взаємодію глобальних жанрових тенденцій із локальним культурним, історичним та соціальним контекстом. Особлива увага приділяється впливу стримінгових платформ на розвиток жанрів, появі нових піджанрів та змішаних жанрових форм. Студенти порівнюють аудіовізуальні твори різних країн і визначають, які жанрові характеристики є універсальними, а які зумовлені локальною культурою. Завдання: Доповідь за результатами моніторингу стримінгових платформ (самостійна робота до теми 6); колективне формулювання прогнозів розвитку жанрів і форматів.

Основні поняття/ключові слова: глобалізація, локальна культура, національний кінематограф, жанрова трансформація, культурний контекст, стрімінг, піджанр, гібридний жанр, жанрова конвергенція.

Рекомендована література: основна — 1, 3, 4, 5, 6; додаткова — 3, 4, 9, 15.

Практичне заняття до Теми 6.

Компаративний аналіз жанрових стратегій двох стрімінгових платформ: каталоги, оригінальні виробництва, гібридні форми; висновки про тенденції.

- **Аналіз жанрової структури каталогів двох обраних стрімінгових платформ** із визначенням основних жанрів і форматів та їхньої представленості.
- **Порівняльний аналіз оригінальних виробництв двох стрімінгових платформ** із визначенням особливостей жанрових стратегій та використання гібридних жанрових форм.
- **Формулювання висновків щодо сучасних тенденцій розвитку аудіовізуальних жанрів** та розробка концепції власного аудіовізуального проєкту для обраної стрімінгової платформи.
-

Рекомендована література: основна — 1, 3, 4, 5, 6; додаткова — 3, 4, 9, 15.

Критерії оцінювання роботи на семінарах:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Доповідь: тему розкрито глибоко, з точним використанням категорій жанрової теорії; приклади дібрані самостійно і проаналізовані, а не переказані; виступ структурований, регламент дотримано; активна участь у дискусії та аргументоване опонування. Презентація каталогу: каталог повний (у межах вимоги), анотації змістовні, класифікація за жанрами коректна; презентація демонструє розуміння виражальних засобів документалістики; активна участь в обговоренні.	2
Доповідь: тему розкрито загалом правильно, але частина тез без належної глибини або прикладів; незначні неточності в термінології; участь у дискусії регулярна, опонування здебільшого описове. Презентація каталогу: каталог повний, але частина анотацій формальна; класифікація з поодинокими неточностями; участь в обговоренні помірна.	1
Завдання семінару не виконано або виконано суто формально: доповідь чи презентація відсутні, участь в обговоренні пасивна або відсутня; продемонстровано нерозуміння базових понять курсу.	0

Практичні завдання та критерії оцінювання

Практичне завдання	Зміст	Форма подання	Макс. кількість балів
Практичне завдання 1 (T2)	Порівняльний жанровий аналіз: один жанр у трьох медіа (кінематограф, телебачення, онлайн-платформи) –	письмовий аналіз (4-5 стор.) з	2

	простежити трансформацію жанрових конвенцій, виражальних засобів та адресації аудиторії.	добіркою відеофрагментів	
Практичне завдання 2 (Т4)	Розробка авторської концепції жанрового телевізійного проєкту: жанр, формат, цільова аудиторія, платформа, референси; фрагмент сценарію.	проєктний документ: концепція (3-4 стор.) і сценарний фрагмент (2-3 стор.); усний захист	2
Практичне завдання 3 (Т5)	Аналіз засобів виразності неігрового кінематографу на матеріалі обраного документального фільму; заявка на власний документальний міні-сюжет в обраному жанрі (репортаж, інтерв'ю, есе).	письмовий аналіз (3-4 стор.) і заявка (1-2 стор.)	3
Практичне завдання 4 (Т6)	Компаративний аналіз жанрових стратегій двох стрімінгових платформ: каталоги, оригінальні виробництва, гібридні форми; висновки про тенденції.	презентація (10-12 слайдів) з виступом (7-10 хв)	3

Критерії оцінювання практичних завдань:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Письмові аналітичні роботи (порівняльний жанровий аналіз, аналіз документального фільму): аналіз глибокий, за чіткими критеріями порівняння; жанрові категорії вживаються точно; приклади й фрагменти дібрані самостійно і показово; висновки обґрунтовані; вимоги до обсягу дотримано. Проєктні розробки (концепція проєкту, сценарний фрагмент, заявка): задум оригінальний і жанрово переконливий; вибір жанру, формату й платформи обґрунтований; документи відповідають професійним вимогам; захист аргументований. Презентація: продумана структура і драматургія виступу; порівняння платформ за чіткими критеріями; висновки про тенденції самостійні й аргументовані; регламент і вимоги до оформлення дотримано.	13-15
Письмові аналітичні роботи: аналіз загалом коректний, але частина спостережень описова; поодинокі неточності в термінології; незначні відхилення від вимог до обсягу чи оформлення. Проєктні розробки: задум послідовний, проте частина рішень обґрунтована формально; окремі документи з неточностями, що не руйнують логіки проєкту. Презентація: виступ структурований, приклади доречні, однак аналіз місцями поверховий; незначні відхилення від регламенту.	10-12
Письмові аналітичні роботи: аналіз фрагментарний, зведений до переказу; жанрові категорії вживаються з помилками; вимоги до обсягу дотримано частково. Проєктні розробки: задум шаблонний, вибір жанру і формату не обґрунтований; документи неповні. Презентація: матеріал викладено безсистемно, порівняння без чітких критеріїв; регламент порушено.	7-9

Завдання не виконано або виконано суто формально: робота не відповідає змісту завдання чи заявленій формі подання; наявні ознаки несамотійного виконання; матеріал не представлено до захисту.	0-6
--	-----

5. Методи навчання

1. Проблемно-пошукові:

- проблемні лекції з переглядом та жанровим розбором фрагментів кіно-, теле- й онлайн-творів;
- аналіз жанрових і форматних рішень на матеріалі українського та світового аудіовізуального виробництва;
- порівняльний аналіз жанрових моделей у різних медіа (кінематограф, телебачення, стрімінгові платформи).

2. Дослідницькі:

- жанровий аналіз аудіовізуальних творів із застосуванням категоріального апарату жанрової теорії;
- компаративні дослідження форматних стратегій телеканалів і платформ, моніторинг жанрових тенденцій;
- робота з теоретичними джерелами жанрової теорії та історії екранних мистецтв.

3. Практично-творчі:

- розробка авторських жанрових концепцій телевізійних проєктів і сценарних фрагментів у заданому жанрі;
- семінари-дискусії з доповідями, опонуванням та колективним обговоренням;
- презентації аналітичних досліджень із захистом висновків.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання
1. Поняття «жанр» та «формат» у аудіовізуальному мистецтві.	Термінологічна розвідка «жанр vs формат»: на матеріалі двох-трьох сучасних аудіовізуальних творів розмежувати жанрові та форматні характеристики; укласти порівняльну таблицю базових понять.	письмова робота (3-4 стор. з таблицею)
2. Жанрова система аудіовізуального мистецтва.	Історико-жанровий огляд: еволюція обраного кіножанру від класичних зразків до сучасності (три-чотири фільми різних періодів); підготовка доповіді до семінарського заняття 1.	письмовий огляд (4-5 стор.) і тези доповіді
3. Система телевізійних жанрів.	Класифікація жанрів сучасного українського телебачення: таблиця типів програм з прикладами ефірного й онлайн-контенту та коментарем щодо впливу стрімінгових платформ.	класифікаційна таблиця з коментарем (2-3 стор.)
4. Роль автора у процесі створення жанрових телевізійних проєктів.	Аналіз авторського впливу на жанровий телевізійний проєкт (на прикладі одного-двох відомих авторів або шоуранерів); підготовка виступу до семінарського заняття 2.	тези доповіді (2-3 стор.)

5. Документальні жанри: між реальністю та мистецтвом.	Анотований каталог документальних творів за жанрами (хроніка, інтерв'ю, репортаж, есе): 8-10 позицій з анотаціями; підготовка до семінарського заняття 3.	анотований каталог (8-10 позицій)
6. Сучасні тенденції розвитку аудіовізуальних жанрів.	Моніторинг жанрових тенденцій двох-трьох стрімінгових платформ: порівняння жанрових стратегій, нові та гібридні форми; підготовка до семінарського заняття 4.	аналітична записка (3-4 стор.)

Критерії оцінювання самостійної роботи (усна відповідь):

Критерії оцінювання	Кількість балів
Аналітичні роботи (огляд, аналіз, порівняльний аналіз): тему розкрито вичерпно, із самостійними висновками; термінологія системи «перетворення» вживається точно; опрацьовано не менше визначеної кількості джерел, посилання оформлені коректно; структура логічна, вимоги до обсягу дотримано. Проектні розробки (розробка за чотирма порядками, творчо-виробнича тека): задум оригінальний і художньо цілісний; рішення кожного порядку/етапу обґрунтовані з опорою на метод «перетворення»; документи відповідають професійним вимогам до творчо-виробничої теки; виражальні засоби мотивовані темою та надзавданням. Презентація / доповідь: продумана драматургія виступу; відеофрагменти дібрані влучно, їх аналіз глибокий; дотримано регламент і вимоги до оформлення; відповіді на запитання аргументовані.	6-7
Аналітичні роботи: тему розкрито правильно, але окремі аспекти - без належної глибини; термінологія загалом коректна з поодинокими неточностями; вимоги до кількості джерел і обсягу дотримано; незначні хиби структури чи оформлення. Проектні розробки: задум послідовний, проте частина рішень обґрунтована формально; окремі документи теки виконані з неточностями, які не руйнують загальної логіки проекту. Презентація / доповідь: виступ структурований, приклади доречні, але аналіз місцями описовий; незначні відхилення від регламенту чи вимог до оформлення.	4-5
Аналітичні роботи: тему розкрито поверхнево, переважає переказ джерел без власного аналізу; помітні помилки у вживанні термінології; вимоги до кількості джерел або обсягу дотримано лише частково. Проектні розробки: задум шаблонний, зв'язок рішень із методом «перетворення» простежується слабо; документи неповні або оформлені з суттєвими відхиленнями від вимог. Презентація / доповідь: матеріал викладено фрагментарно, відеоприкладі випадкові або проаналізовані побіжно; регламент порушено; відповіді на запитання невпевнені.	2-3
Завдання не виконано або виконано з грубими змістовими помилками: робота не відповідає темі, методології курсу чи заявленій формі подання; наявні ознаки несамостійного виконання; матеріал не готовий до обговорення.	0-1

Критерії оцінювання самостійної роботи (письмова відповідь):

Критерії оцінювання	Кількість балів
Високий рівень. Самостійне, оригінальне та цілісне розкриття теми. Робота написана самостійно без використання інструментів ШІ (штучного інтелекту). Виразне авторське бачення, аргументованість і фаховість викладу. Повне дотримання змістових і формальних вимог, установленого обсягу та строків виконання.	8-10
Достатній рівень. Тема розкрита належним чином, наявне авторське бачення, однак окремі положення недостатньо аргументовані або розкриті. Обсяг тексту викладено частково. Незначні змістові чи формальні неточності. Вимоги до обсягу та строків переважно дотримано.	6-7
Середній рівень. Тема розкрита частково, авторська позиція виражена недостатньо. Робота написана подекуди з використанням ШІ-інструментів або копіюванням з інтернет ресурсів. Обсяг тексту викладено частково. Наявні змістові неточності, поверховість аналізу та недостатня аргументованість. Окремі вимоги до оформлення, обсягу або строків не виконано.	4-5
Низький рівень. Формальне розкриття теми, слабка або фрагментарна авторська позиція. Обсяг тексту викладено частково. Значні змістові та формальні недоліки, недостатній обсяг, низький рівень самостійності. Порушено строки виконання.	3
Мінімальний рівень. Тема практично не розкрита, авторська позиція відсутня. Обсяг тексту повністю не відповідає зазначеним вимогам. Робота написана з використанням ШІ-інструментів або копіюванням з інтернет ресурсів. Обсяг тексту викладено частково. Робота не відповідає встановленим змістовим і формальним вимогам, має істотні недоліки або виконана несамостійно.	1-2
Робота не виконана.	0

Відповідно до [Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у процесі формальної, неформальної та/або інформальної освіти](#) Університету, здобувач має право зарахувати результати навчання, якщо вони підтверджені офіційними документами (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом тощо). Це можуть бути результати, отримані під час участі в онлайн чи очних курсах, програмах обміну, конференціях, тренінгах, семінарах, лекціях, майстер-класах, літніх чи зимових школах, бізнес-школах, стажуваннях та інших освітніх заходах.

У межах цієї дисципліни здобувач може подати документи для визнання результатів неформальної освіти за окремими темами. Якщо такі результати

підтверджені сертифікатом чи іншим документом, вони зараховуються як виконання завдань для самостійної роботи.

Освітні курси, за проходження яких можна отримати перезарахування, знаходяться на платформі:

- [Prometheus](#)
- [EdEra](#)
- [Coursera](#)

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (самостійна робота, семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є кумулятивною оцінкою засвоєння знань здобувачів у вигляді семестрового заліку.

Поточне оцінювання роботи здобувачів впродовж семестру відбувається за допомогою експрес-опитувань з актуальної теми, доповідей на семінарах, виконання завдань для самостійної роботи. Форма **підсумкового контролю** успішності засвоєння матеріалу – **залік**.

Контроль виконання завдань здійснюється протягом семестру під час семінарських занять і передбачає аналіз усних або письмових відповідей здобувачів. Додатково враховується рівень їхньої участі у фахових дискусіях, колективних обговореннях та опитуваннях. Сукупність зазначених видів навчальної активності є підставою для нарахування залікових балів та підсумкового оцінювання результатів навчання. Також до нарахування залікового балу входить відвідування лекційних та семінарських занять.

Засоби діагностики успішності навчання:

- робота під час семінарських занять (відповіді, доповнення, фронтальне опитування);
- письмове тестування під час проведення семінарських занять;
- перевірка самостійної роботи аспірантів;
- ознайомлення з конспектами лекцій.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Курс 1 /семестр 1:
За результатами поточного контролю та самостійної роботи

ТЕМА	Лекція		Семінар	Практичне заняття		Самостійна робота		Разом
	№1	№2	№1	№1	№2	№1	№2	
ТЕМА 1								
№	№1	№2	—	—	—	№1	№2	
к-сть балів	1	1	—	—	—	7	6	15
ТЕМА 2								
№	№1	№2	№1	№1	№2	№1	№2	
к-сть балів	1	1	2	2	2	3	4	15
ТЕМА 3								
№	№1	№2	—	—	—	№1	№2	
к-сть балів	1	1	—	—	—	7	6	15
ТЕМА 4								
№	№1	№2	№1	№1	№2	№1	№2	
к-сть балів	1	1	2	2	2	3	4	15
Усього за 1 семестр								60
Екзамен								40
Усього за 1 семестр								100
Курс 1 /семестр 2:								

За результатами поточного контролю та самостійної роботи							Разом	
ТЕМА 5								
№	№1	№2	№1	№1	№2	№3	№4	
к-сть балів	1	1	2	3	3	10	10	30
ТЕМА 6								
№	№1	№2	№1	№1	№2	№3	№4	
к-сть балів	1	1	2	3	3	10	10	30
Усього за 2 семестр								60
Екзамен								40
Усього за 1 семестр								100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного	Низький

		складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	(рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Десятник Г. О. Види, жанри і типи екранної творчості : словник-довідник. Київ : КиМУ, 2013. 323 с.
2. Коппола Ф. Ф. Живе кіно і техніка його виробництва / пер. з англ. О. Тільної. Харків : Фабула, 2021. 208 с.
3. Маккі Р. Оповідь. Субстанція, структура, стиль та принципи письмової екранізації. Київ : АРК.ЮЕЙ, 2023. 520 с.
4. Правило І. О. Вибір жанрів та форм аудіовізуального мистецтва для фіксації та художнього переосмислення тем воєнного часу. Культура України. 2023. № 82. С. 44–52.
5. Block B. The Visual Story: Creating the Visual Structure of Film, TV, and Digital Media. 3rd ed. New York : Routledge, 2020. 350 p.
6. Rabiger M., Hermann C. Directing the Documentary. 7th ed. New York : Routledge, 2020. 594 p.

Додаткова:

1. Горпенко В. Г. Архітектоніка фільму: режисерські засоби і способи формування структури екранного видовища : у 5 т. Київ : ДІТМ, 2000.
2. Дельоз Ж. Що таке творчий акт? / пер. з фр. П. Бартусяка. Kontur.media : онлайн-медіа. URL: https://kontur.media/deleuze_acte_de_creation/
3. Енергія відродження. Українське кіно 2014–2020. Кінематографічні студії. Вип. 13 : колективна монографія / упоряд. і наук. ред. Л. Брюховецька. Київ : Редакція журналу «Кіно-Театр» ; Вид. дім «Освіта України», 2022. 248 с.
4. Квіт С. Масові комунікації : підручник. 2-ге вид. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
5. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія: Життя. Актор. Образ: із творчої спадщини. Київ : Видавничий дім «КМ Academia», 1999. 268 с.
6. Лісневська А. Л., Коженівська Т. О. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 190 с.
7. Миславський В. Історія українського кіно 1896–1930: факти і документи. Т. 1. Харків : Дім Реклами, 2018. 680 с.

8. Миславський В. Кінословник. Терміни, визначення, жаргонізми. Харків, 2007. 328 с. URL: <https://archive.org/download/terminologycinema/Terminology%20Cinema.pdf>
9. Тримбач С. В. Кіно народжене Україною : ілюстрована історія. Київ : Саміт-Книга, 2019. 384 с.
10. Ширман Р. Н. Телевізійна режисура : майстер-клас. Київ : Телерадіокур'єр, 2004. 197 с.
11. Bolter J. D., Grusin R. Remediation: Understanding New Media. Cambridge : MIT Press, 1999. 295 p.
12. Grant B. K. Film Genre: From Iconography to Ideology. London : Wallflower Press, 2007. 144 p.
13. Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. Updated ed. New York : New York University Press, 2008. 368 p.
14. Johnson C. Online TV. London ; New York : Routledge, 2019. 176 p.
15. Lobato R. Netflix Nations: The Geography of Digital Distribution. New York : New York University Press, 2019. 235 p.
16. Manovich L. The Language of New Media. Cambridge : MIT Press, 2001. 354 p.
17. Mittell J. Genre and Television: From Cop Shows to Cartoons in American Culture. New York : Routledge, 2004. 238 p.